

NAPREJ

Glasilno Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Celje, Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstropje.

Naslov za dopise: »NAPREJ«, Celje; Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 20 Din,
za inozemstvo 30 Din.

O g l a s i: prostor 1×65 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije za list so poštne proste.

Kovinarji na Gorenjskem pred stavko.

V zadnjem času se je tukajšnje podjetje »Kranjska industrijska družba« uprlo nadaljnjemu zvišanju plač za mesec maj in drugemu, kar delavstvo upravičeno zahteva na temelju narasle draginje. V mesecu maju je bila vložena spomenica za 40% no povišanje plač in za delavske letne dopuste ter higienske naprave. Storilo se je vse potom organizacije, da se zadeva reši mirno in pričakujemo na zadnji poziv delavstva pismen odgovor podjetja, ki naj odloči sporazum ali pa stavko. Radi bednega položaja ob trdem delu in splošnih mizernih razmerah, slabih plačah itd. je in bo delavstvo primorano z vsemi sredstvi ščititi svoj obstoj. Vodstvo podjetja kaže absolutno trmo, čeprav je delavska zahteva malenkost proti ogromni škodi, ki jo bo podjetje trpelo že prvi dan, če požene delavstvo v stavko. Obširneše poročilo bo sledilo. S tem opozarjamo vse delavstvo, osobito pa rudarje na ta boj gorenjskih kovinarjev.

Delavski položaj v Belgiji in pri nas.

V »Ljudskem glasu« z dne 7. VI. je bilo priobčeno pismo iz Belgije, iz katerega je razvidno, koliko naprednejši so tamkajšnji delavci nasproti našim. V članku je povedano, da se mora tudi tam delavstvo bojevati za svoje pravice, toda s solidarnostjo doseže vse, ker ima trdne in enotne organizacije. Pri nas pa se delavstvo med sabo grize in meče polena drugo drugemu pod noge tako, da če hoče eno naprej, si mora šele pot očistiti od polen. In predno sta oba to delo dovršila, je kapitalist imel čas zasnovati načrt, kako bo oba opeharil za težko prisluženi hruh. Ker sta potem tepena oba, seveda po lastni krivdi, pa si izmislita, da je organizacija za

nič. Nobeden ne mara priznati svoje krivde, in baš to da posledico, da zapustita organizacijo in za denar, ki sta ga prispevala organizaciji, si kupita rajši alkohola, da potem v pijanosti lažje vodita nadaljni boj za žabjo volno.

Sodrug iz Belgije govori nadalje o železničarski organizaciji, ki vodi vzorno generalno stavko. A kdaj se bodo naši železničarji zdramili iz svojega prokletega spanja?

Posebno pa bi si moralo vzeti za vzgled naše vojaštvo — belgijskega, ki se rajši pusti zapreti, nego da bi zlomilo solidarnost delavcev, v tem ko bi naše vojaštvo z veseljem obrnilo v takih slučajih puškine cevi v mirno, lačno in raztrgano paro, ki prosi kruha.

K osemurniku pa dodam samo to: belgijskim podjetnikom baje na misel ne pride, da bi kršili osemurni delavnik, a pri nas ga krši delavstvo kar samo, še podjetnika treba ni.

Iz dopisa je razvidno, da so tam organizirani tudi višji uradniki v socialističnih vrstah, ko se pri nas približno vsi, ki znajo malce držati pero v rokah, že štejejo za nadljude. In svojega sotovariša ali celo svojega najboljšega prijatelja potem zametavajo, ali ga celo več ne pogledajo, če so se naučili pero držati, a je njihov prejšnji prijatelj ostal pri krampu ali kladivu.

V splošnem je tam delavstvo baje zelo resno, in na visoki kulturni stopnji, in nenavadno delavno, pri nas pa je to tudi precej drugače: resnega delavstva je prav malo, še manj pa kulturnega tako, da bi odgovarjali Belgijcem, kar pa se tiče delavnosti, se mora ta priznati tudi nam — le žal, da ta delavnost ni v prid delavcu, temveč kapitalu.

Revščine baje tam ni — a pri nas?? Vojni invalidi dobivajo tam vsi lepe rente, da lahko mirno in udobno žive, pri nas pa dobivajo toliko, da ni za življenje in ne za smrt.

Delavske družine so po večini baje brez otrok, kvečjemu imajo do

dva, kdor jih ima več, ga že imajo za čudaka. No, pri nas, pa so povečini sami čudaki, seveda ne po lastni krivdi, temveč po krivdi onih, ki so zato postavljeni, da bi morali ljudstvo kulturno vzgojiti, ne ga pa še bolj potapljati v mlakužo, ali drugače rečeno: ne poneumnjevati še tiste, kar jih je še pametnih. Tako je delal na primer pri zadnjem misionu v Guštanjju neki popolnoma falirani misionar, ki ni nič premislil, pred kom govori in kje! Ta nečuvena nesramnost se je dogodila namreč v cerkvi, v kateri je bilo tudi veliko otrok in tudi ti so imeli priliko zvedeti več, nego so vedeli dosedaj. Možakar je med drugim tudi zahteval, da mora vsaka družina, če hoče biti vsaj deloma krščanska, imeti najmanj 16 do 20 otrok. Hvala lepa za to lepo misel, radoveden sem pa, kaj poročajo zakonci k temu! Mož je nadalje označil za šintarje zdravnike, ki pomagajo ženam zatreti kal, razvijajočo se v bitje. Vprašal pa bi črnosuknježa: kdo je večji šintar, tisti, ki je pomagal zatreti kal, razvijajočo se v nedolžno bitje, predno se je okoristil kapitalist žnjim, ali tisti, ki je pomagal goniti milijonsko množico v nečloveško klanje, ali tisti, ki so prodajali imetje ljudstva brez njegovega dovoljenja iz cerkev, in dajali denar za pospešitev mesarjenja človeških trupel? Mislim, da ima belgijsko delavstvo prav, če trdi, da delavski otroci niso v prid proletariatu, temveč kapitalistu, in če delavstvo kapitalizmu niti teh ne privošči. Umiljivo: čim več ljudi ima na razpolago kapitalist, tem ošabnejši je, in manj ko jih ima, tem lepše ravna žnjimi, ker se pač boji, da mu še ti zmanjkajo, in potem bi moral delati sam, če bi hotel živeti. In za vojno naj vzgoje kapitalisti svoje otroke, ne pa delavčeve! Takšni so nazori Belgijcev, pa naj tudi za nas obveljajo. Tako je prav! — Zaveden delavec.

Širite proletarski tisk!

nicani iz zakajene tvornice v siromašno bajto in zopet nazaj, ne kopljejo globoko v zemlji rude in ne čujejo dan za dnem obupnih klicev žen in lačnih otrok. Oni ne poznajo teže življenja in nadlog, ki tarejo ogromno večino človeštva, kajti sami so si zgradili palače in razkošne samostane, kjer žive večinoma brez dela in samo s pomočjo žuljev ljudskih mas. Vse to je tako očitno in jasno, da lahko gre mimo samo slepec ali pa tepec, vse to se vrši v imenu in na račun božanstva, ki ni razdelilo človeštva v verske družbe, v stanove, razrede, politične stranke in oborožene armade, ki ni zapovedalo človeku: zatiraj, preganjaj, sovraži in izkoriščaj svojega sobrata, če si fizično ali umstveno močnejši od njega, marveč je položilo že v njegovo naravo globoko ljubezen do stvarstva in sočloveka. Mar ste videli kdaj živali iste vrste, ki bi se klale med seboj in trgale iz gobca vsem enako potrebno hrano? Pri ljudeh pa se to dogaja na vsakem koraku. In mesto da bi cerkev nastopila proti sedanjemu skrajno krivičnemu in za človeka, ki ima količkan duševne kulture nedostojnemu družabnemu redu, slonečemu na principu: laži, varaj in vladaj, mesto da bi zaklicala človeštvu, naj se ustavi vsaj na robu prepada, naj izpregleda in uredi svoje življenje tako, da bodo vsi lahko uživali lepoto narave in njene darove, molči in

Politične vesti.

* Na Bolgarskem postaja položaj vedno ostrejši. Vlada sporoča, da je Stambolijski ujet, pri čemer je mnogo pomagalo izdajalsko zadržanje njegovih najbližjih zaupnikov. Tudi naš zunanji minister Ninčić je na zadnji ministrski seji govoril o tem ujetju. Stvar pa je zelo neverjetna in jo druga poročila demantirajo. Stambolijski je 12. t. m. izdal letak na svoje pristaše, ki jih poziva v boj na nož proti novi vladi. Seljaki se zbirajo od vseh strani in napadajo vladne čete, ki so v nekaterih zopet prešle na njihovo stran. Seljaki so zavzeli več krajev. Največja nevarnost preti pri vsej zadevi — nam, ker se vladni krogi z vso resnostjo pripravljajo na oboroženo intervencijo in zasedbo Sofije pod pretvezo, da je nova vlada kršila neulysko mirovno pogodbo. Danes izroči naš sofijski poslanik bolgarski revolucionarni vladi tozadeven ultimatum, pri čemer bodo prisotni tudi ostali poslaniki Male antante. Trobila naše buržoazije hujskajo že na vso moč na vojno, češ, da je treba požar pravočasno pogasiti. S čim — s tem, da ga oblijejo s petrolejem? Proletariat, stoj na straži! Organiziraj se ob dvanajstih uri v svoje organizacije! Pomni, da so te klerikalci še enkrat izdali, ker glasujejo za vojno!

* Mednarodna donavska komisija je večeraj otvorila svoje zasedanje v Bratislavi.

* Volitev inomoščanskega župana. 12. junija se je na seji občinskega sveta pred par dnevi prekinjena volitev župana nadaljevala. V ožjih volitvah je dobil Rapoldi (soc.) 16 in Fischer (klerikalec) 12 glasov, 12 glasov je bilo neveljavnih. Potemtakem bi bil s. Rapoldi izvoljen za župana. On pa je izjavil, da volitve ne sprejme, ker z manjšino 16 soc. glasov od 40 ne bi mogel uveljaviti načel svoje stranke. Nato se je glasovanje nadaljevalo in je bil izvoljen za župana velenec dr. Eder. Naši »tudi socialisti«, ki drugače tako radi navajajo

Milenin:

»Bogokletstvo«.

(Dalje.)

Še nikoli ni bilo toliko kričanja o Bogu, še nikoli ni cerkev tako mrzlično prirejala svečanosti in procesije, še nikoli ni bilo toliko kadila in blagosilvanja, še nikoli niso tako glasno oznanjevali verskih nauk in tako trdnovratno branili njihove nezmotljivosti kakor dandanes in še nikoli ni človeštvo gazilo tako globoko v moralnem blatu kakor sedaj. Kako je torej razumeti trditev, da bi ljudje brez sv. Duha utonili v najglobljem močvirju? Tu ni logične zveze in kdor tako misli, naj si hitro prevetri svoje možgane, sicer se mu bodo docela pokvarili. Res pa je in v tem slučaju se mora vsak pameten in objektivni človek strinjati tudi s sedanjimi verskimi nauki, v kolikor seveda uče, da je bilo prvotno krščanstvo za tedanje čase mogočen in odločujoč činitelj, ki je z uspehom začel duhovni preporod človeštva. O tem, da ono ni dovršilo svoje zgodovinske misije in zakaj je ni, da ni temeljito obračunalo z neznosnimi socialnimi razmerami — kajti temeljni nauki Krista so bili diametralno nasprotni vladajočemu sistemu in vsemu družabnemu redu — pa današnja cerkev previdno molči. Kaj je vzrok temu

molku, ve najbolje ona sama. Napačna je namreč trditev, da je katerakoli vera samo duhovna predpriprava za posmrtno življenje, ki je sploh problematično, kajti ne glede na razne teorije o zagrobnem popotovanju človeške duše nimamo nobenih naravnih in tudi ne nadnaravnih dokazov za njeno resničnost. Vera kot moralni temelj, kot čista ideja pravičnega in na principih enakopravnosti, duševne in telesne svobode ter nesebične ljubezni do bližnjega slonečega družabnega življenja je v prvi vrsti poklicana, da skrbi za vse creature v enaki meri tu na zemlji, da jim kaže pot, po kateri morajo hoditi, da si olajšajo svoj obstanek. Lahko je seveda govoriti cerkvenim prvakom, naj ljudstvo skrbi za zveličanje svojih duš, skrb za posvetne stvari pa naj prepusti peščici privilegiranih božjih in človeških maziljenec, lahko je obetati preprostemu človeku, ki se boji celo lastne sence, peklenke muke in kosmate hudiče po smrti, če ne bo na tem svetu molče nosil bremena, ki mu ga je naložila čedna družba črnih in belih pijavk. Lahko je trobiti nezavedni masi na ušesa, da človek ni ustvarjen zato, da bi živel, marveč zato, da si s trpljenjem in pasjo pokorščino zasluži nebeško veselje.

Vse to je lahko, kajti oni, ki tako uče, ne poznajo žuljavih rok in potnih obrazov, ne hodijo z upognjenimi hrbe-

dejanjsko podpira to splošno krivico. In v tem ravno tiči razlika med prvotnim in sedanjim krščanstvom, kajti dočim je ono prvo šlo proti nadvladi človeka nad človekom, proti zatiranju in izkoriščanju slabega, dočim so prvi kristjani delili med seboj dobro in zlo ter šli za svoje prepričanje skupno na morišče, današnja cerkev mirno gleda, kako hira-jo in umirajo stotisoči siromakov pod bogatino mizo, kako se v potokih preliva dragocena človeška kri, kako ječe ljudske mase pod težkim jarmom duševnega robstva in kako se od dne do dne bolj bliža nevarnost, da se zemlja spremeni v splošno moralno blato in središče živalskih strasti. Cerkev molči, ker je poslušno orodje v rokah onih, ki vso to ogabno komedijo vodijo in podpirajo, ker je sama zainteresirana na tem, da ubogo trpeče ljudstvo še nadalje ostane v nevednosti in zaslepljenosti. Bog ne daj, da bi se množicam odprle oči, da bi se odgrnila zavesa in pokazali pristni spačeni obrazi sodobnih farizejev, da bi se razgalilo ogromno svetišče, kjer današnji svetopisemski kupci mešetarijo s človeško neumnostjo in različnimi laznjivimi idejami in oskrinjajo spomin velikega človeka, velike žrtve za blagor vseh ljudi na zemlji. To bi bil polom, bil bi drugi vesoljni potop, kajti pravična kazen bi zadela one, ki danes tako širokoustno kriče o svoji neskončni plemenitosti, skrivaj pa tišče v usta pest in se

avstrijske sodruge za vzgled, naj bi jih vzeli tudi v tem primeru. Sicer pa bo tudi pri nas počasi vse drugače, nego je sedaj.

* **Francoska kultura** se kaže v Poruhrju in zasedenih nemških krajih v najslabši luči. Ko pridero francoski vojaki, črni in beli, v kakšno mesto, ukažejo takoj prebivalstvu, da gre v svoje domove, če se jim en sam upre, pa začno besneti in celo mesto okuša njih jezo in maščevanje. S takozvanimi »Reichspeitschen« jih tepejo čez obraz in jih streljajo kakor živali. S tanki pridero Francozi v mesta in ljudje so prisiljeni bežati v hiše; če pa bi se kdo predrznil pogledati skozi okno, ga ustrelje kot zločinca. Ulice, v katerih stoji javne hiše (bordeli) zabarikadirajo, da so popolnoma prazne, nato gredo v vsako teh hiš, »črni« preiščejo žrtve po celem telesu, »beli« oficirji jih pa pri tem delu stražijo in nadzorujejo; do 40 jih izkorišča dekleta, da ta padejo onemogla na tla in poginjajo kakor psi. In da se taka grozodejstva dogajajo v 20. stoletju pri »najkulturnejšem« narodu na svetu, tega ne vidi nobena druga država in se temu ne upre, zato ker vsa buržoazija »skup drži«. Nad 1 milijon delavcev je brezposelnih. Takoj ko so namreč Francozi osvojili kakšno ceho, je delavstvo nehalo z delom in šlo domov; železnice so začeli tisto uro stavkati, tako, da je bilo popolnoma onemogočeno prevažanje zaplenjenega premoga v Francijo. Francoski vojaki ujamejo nekaj železničarjev, jih prisilijo v vlak k delu, sami pa tečejo z nasajenimi bajoneti poleg vlakov. Da je na tak način in pa radi pomanjkanja premoga promet nemogoč, je čisto jasno in pričakuje se le to še, da bodo shujskani francoski vojaki z oficirskimi povelji začeli kar od kraja razbijati po Poruhrju vse, kar jim pride pod roke.

* **Angleška nota Rusiji** ugotavlja, da so sovjeti pristali na vse angleške pogoje, tudi one glede propagande v inostranstvu. Britanija s svoje strani zagotavlja, da ne bo podpirala nobenih aspiracij ruskih emigrantov proti sovjetom. S tem je spor za enkrat rešen.

* **Revolucija je izbruhnila tudi na Kitajskem.** Započeli so jo nekateri vladeželjni generali. Predsednik Li-Yuang-Hung je ujet.

Razno.

r **Tržič.** Deška in dekliška meščanska šola priredila v četrtek 21. VI. osmo šolarsko akademijo z izbranim sporedom. Šolsko leto konča z običajno vidovdansko razstavo 28. in 29. junija. Vpisovanje za prvi razred v novo šol. leto se bo vršilo 28. VI. od 9.—12. in v jeseni 14. sept. Z novim šolskim letom bo šola popolna in nastanjena v lastnem poslopju, ki se vzdigne za eno nadstropje. Menda je Tržič edina občina, ki v teh težkih časih zida — šolo.

r **Vsevedni fant!** (Resnična zgodba iz severnega kota Slovenije.) V neki

reže, češ, poslušajte nas, migajte z ušesi kakor vaši štirinogati bratci, samo ne premišljuje nikar o tem, kar smo vam natrobili. Kako dolgo bo še zvenela ta o-studna pesem, kako dolgo bodo ljudje še tavali v megli za svojimi prebrisanimi pastirji, ki se v bistvu prav nič ne ločijo, pa najsi nosijo krivo pastirsko palico in srebrno tiaro, ali pa žezlo in krono, to je seveda drugo vprašanje. Gotovo pa je, da bodo strune na teh citrah končno počile, da se bo zlomil lok in da bo goslarjar omahnila roka. Nič ni v naravi večnega in tudi te mračne dobe robstva bo konec.

Seveda, kdor oznanja resnico, ga po stari navadi zasujejo s kamenjem. Nič ni tako nevhvaležnega, kakor odkrivati ljudem resnico. Saj je nočejo, saj so srečni v svoji neumnosti, saj morajo imeti pastirje, saj mora nekdo vihteti nad njimi bič, drugače bo ugasnilo solnce in zemlja ne bo več obrodila. In naskočijo takega možakarja od vseh strani s suličami in bodali. Najbolj priljubljeno orožje je puhla fraza, da je tak predrznež tepec in da sploh ne ve, kaj brblja. Če je bogokletnik, da oskrumja verske nauke in pohujšuje bogaboječje ljudstvo. Tuke in pohujšuje bogaboječje ljudstvo. Tudi državno oblast utegnejo poklicati na pomoč, da mu zamaši usta in zaveže jezik.

(Dalje prih.)

fari je bil pri veliki očnonem fantovskem izpraševanju neki 15 letni fant, ki so ga nazivali vsevednega, to pa zato, ker je na vsako vprašanje župnikovo znal dobro odgovoriti. Župniku je to jako ugajalo, zato mu je nalašč postavil vprašanje: Ti, vsevedni pobalin, povej mi še tole: kaj dela sedaj Bog v nebesih? Fant nato malo pomisli, ter mu odgovori, da Bog ravno sedaj sedi na malem stolčku, z rokami podpira glavo ter premišljuje, zakaj da baš od duhovnikov ni nobenega v nebesa. In najbrž je tudi uganil, ker se je takoj končalo nadaljnje izpraševanje!

r **Finančna delegacija** objavlja uradno: Po razpisu generalne direktcije državnih dolgov v Beogradu D. br. 9976 z dne 25. maja 1923. se vzamejo iz obteka tudi vse obveznice neunificiranih predvojnih posojil. Med te spadajo predvsem 3 % ne obligacije dvorne komore za oddajo cerkvenega srebca l. 1809. Lastniki takih obligacij, ki jih še niso oddali, ali pa so jim bile vrnjene, naj te nemudoma pošljejo neposredno generalni direktaciji državnih dolgov v Beogradu.

r **Planinski album.** — Slov. Plan. Društvo v Ljubljani je izdalo v proslavo svoje 30-letnice (1893—1923) »Planinski album«, ki vsebuje 100 krasnih planinskih slik. — Lepi posnetki nam zaporedno predočujejo najvažnejše gorske vrhove, pokrajine in kočje S. P. D. v Julijskih Alpah, Karavankah, Kamniških planinah in v Pohorju. Albumu je priloženo 32 strani obsegajoč opis slik, prirejen tako, da ob opazovanju slik spoznavate tudi krajine in tako uživate vsi krasoto naših planin. Lična, v platno vezana knjiga bo v kras vsaki sobi in naj se ne pogreša v nobeni knjižnici! Nabavi naj si jo vsak planinec; kdor še ni turist, naj si oskrbi »Planinski album«, da bo vsaj po slikah spoznal lepoto naših gora. — Album je izdelala Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani. Cena 120 Din. po pošti 10 Din. več. — Naroča se pri Osrednjem odboru S. P. D. v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 2.

Celje.

c **Kdo je dal dovoljenje?** Občinski svet mesta Celje je zaporedoma v vseh svojih sejah dokazal, da stoji na višini spoznanja, da je treba kolikor mogoče odpraviti zakotne, majhne, zaduhle gostilne, ki ne odgovarjajo higieničnim predpisom, in da se kolikor mogoče skrčijo priložnosti pijančevanja po takih skritih luknjah. Šel je celo tako daleč, da je odrekel potrdilo lokalne potrebe za gostilne celo na takih prostorih, kjer so bile dozdej že gostilne in to tudi takrat, ko je šlo za take osebe, si so se zmerom bavile z gostilničarskim poslom. To odločno voljo občinskega sveta je videl in slišal tudi gospod Bizjak, krojaški mojster in občinski odbornik JDS, ki je obenem referent obrtno-tržnega odseka, ter se ni več upal na dan z svojo že vloženo prošnjo za dovoljenje gostilničarske koncesije. V

eni izmed sej je imel njegov akt že v rokah g. Janič, da bi referiral o njegovih prošnji za koncesijo, pa ko je gospod Bizjak zapazil, da je neugodno spravljati njegovo prošnjo na dan, mu je svoj akt odvzel. Gospod Bizjak, ki ima že krojaško obrt in ki si je celo stvar čisto dobro zamislil, ker ima mnogo krojaških učenk in bi se iste obenem tudi lahke vadile v gostilničarski obrti, je moral tako čakati na ugodnejši trenotek. Situacija se pa ni spremenila, pri zadnji seji je zopet on referiral in se izrekel v imenu odseka za lokalno potrebo dveh že obstoječih gostiln, toda občinski svet je njegove predloge zavrgel. Naenkrat pa nam oznanjuje lepkih v cesarskih barvah na vseh ogljih mesta in po trgovskih lokalih, da je gospod Ivan Bizjak, krojaški mojster in neizvežban gostilničar, otvoril vinskotovo klet in bo prodajal vino na drobno in vabi na obilen obisk in uživanje Bizjakovega alkoholnega »zdravja«. Obračamose na merodajne oblasti z vprašanjem, kdo mu je dal to dovoljenje. Ali je korupcija že tudi v mestu Celju na pohodu? O stvari se bodo govorili naši občinski odborniki na prihodnji občinski seji.

c **Saja občine okol. Celje** dne 10. junija. Zapisnik zadnje seje se z nekaterimi pripombami odobri. Splošno pa se zgražajo nad čudnim delovanjem okrajnega glavarstva, ki naravnost nasprotuje z namenom, da občina zgubi ves ugled in avtoriteto. Že v zadnjem poročilu smo opozarjali tukajšnje okr. glavarstvo, da vsaj nekoliko upošteva tudi mnenje občinskih odborov, posebno pa naj deloma upošteva sklepe teh odborov. G. Kirbiš niti ni občino vprašal za dovoljenje, če sploh sme svoje prostore uporabiti za kantino, tem manj pa še, da bi se mu podelila koncesija za to. Napisali smo, da pek in tovarnar — to sta že dve dobri koncesiji, ki dajata mastne dobičke in ni torej treba, da se mu dovoljuje še tretja. Ali je okrajno glavarstvo mogoče radi tega odpovedalo »Naprej«, ker ne more čitati svojih očitkov? Toda povemo vam, da še radi ga boste čitali in upoštevali tudi sklepe od ljudstva izvoljenih odborov, ki vam lahko v doglednem času povedo prav korenito, da ste danes funkcionarji le na papirju ne pa po ljudski volji, kakor se bode še nekoč zgodilo. Da povemo do konca, nekaj dni pozneje, ko je občinski odbor okol. Celje na svoji seji seje odklonil prošnjo g. Kirbiša za predelavo svojega poslopja, smo videli, kako se je njegov »kšeft« odprl in se razpečevalo različno blago. Res je, trgovina in industrija mora naprej, toda tako kakor mora biti. Na eni strani posamezniki večkratni milijonarji in na drugi strani tisoč gladnih, raztrganih, brez stanovanj. Ne bi se čudili, če bi take stvari uganjal koncesionar veriznik, ali da to dela oblast, se pa ne samo čudimo, temveč tudi zgražamo. Potem se pa le nikar ne čudite, če patriotizem pojenja in se ohlaja, kajti k temu nas dovajajo ljudje,

ki bodo enkrat po ljudski volji slišali zadnji pozdrav v slovo z odločilimi merodajnih mest. Čitalci, sedaj pa pazite! Občinski odbor je Kirbišu prošnjo odklonil — čez par dni pa je ta odpril kantino, torej je moral dobiti dovoljenje naravnost od okrajnega glavarstva. Občinski odbor pa je poslal vlogo na isto okrajno glavarstvo, da si komisionalno ogleda škodo, ki jo imajo prizadeti v Gaberjih od odtoka raznih kislin in še druge neprijetne tekočine iz tovarne Westen. To okrajno glavarstvo bi moralo sklicati komisijo, oz. določiti dan komisionalnega ogleda, pa teče že drugi mesec, ko ni niti odgovora, čeprav se je v viogi opomnilo, da je to nujno, da se škoda čimprej odpravi. Pa pustimo za danes, samo pripominjamo, da bomo vedno strogo pazili na vse ukrepe, pa jih tudi tako napisali, da jih bo javnost do dobrega spoznala. Pri poročilu odsekov pa se razvije širša debata, nakar se mnogim dovoli stavbe hiš, skladišč, delavnic itd. Cestarju se dovoli mala nagrada za njegovo zvesto in pridno delovanje. Župan prečita dopis od mestne občine, ki nas opominja na potrebo zgradbe novega kapucinskega mosta in prispevanja k istemu. Občinski odbor okol. Celje pa je sklenil, da se opomni na potrebo in prispevanje tudi našo vlado, ki sedi v Beogradu, da je tudi te dolžnost, da se zanima za potrebo zgradbe novega mostu. Prispevala pa bode tudi okoliška občina, ker je res zelo interesirana na tem, čeprav ne vsi, pa vsaj tisti, ki mislijo tudi na bodoče potrebe. Krajnemu šolskemu svetu se dovoli takoj izplačati iz tekočega računa 100.000 Din k letnemu proračunu. Posebno dolga debata se je zavlekla o novi šoli, ki jo tako krvavo potrebujemo. Vsi bi radi videli, da bi imeli res enkrat pošteno šolsko poslopje, manjka pa najpotrebnejšega, to so finance. Ne bi se strašili zadolžiti, da bi šolo plačevali kakih trideset let, pač pa je ves odbor prišel pred resno vprašanje glede posojila in to je valutno razmerje. Nekdaj, recimo pred 10—20 timi leti tega straha ni bilo treba ter bi bili imeli že davno šolo, pa že tudi plačano, ko bi se bil kdo resno zanimal za to. Bolj je treba šole, kakor pa cerkve beliti. Izvolil se je potem odbor, ki ima nalog, da proučuje in preiskuje vse potrebno glede šole, ki se mora postaviti v najkrajšem času na ta ali oni način. Ker smo mali, smo tudi slabi, da bi pa bili v občini močnejši in večji, tega gospodje klerosi ne marajo. Pa še bodo marali!

c **Najnovejše metode kapitalistične nesramnosti.** Kamnoseška industrijska družba v Celju, katera je ves čas lansko leto prezirala zakon o delavnem času, je meseca marca t. l. hotela po svojem knjigovodju Mayerju vsiliti nekaj »Delavni red«, ki je bil produkt »Zveze industrijcev« in po katerem bi delavstvo izgubilo vse zakonite pravice, tako na socialno kakor na koalicijsko stran. Delavstvo je tisti škandalozni »Delavni red« odklonilo

Ljubezen. Resnica.

(Iz zadnjega poglavja Barbussovega romana »Jasnina«.)

(Simon Paulin, junak v romanu, je začel s časom zanemarjati svojo ženo Marijo, kakor je to pač navada v 90% vseh zakonov, v katerih je ženska moškemu le odlagališče pihotnih trenotkov, dekla in predmet za reprezentanco. Duševno ga je gotovo visoko nadkriljevala, ampak kaj pomeni to v zakonih, ki jih je zvezalo le nekaj zunanje lepote in mladosti! S časom preneha med zakoncema vsako občevanje, še tisto, ki ga zapoveduje spolni nagon. Žena deklarira dalje in propada, mož si išče po navadi utehe v novih avanturah in tudi propada; če se močje podata v tako razmerje, je to samo zavoljo tega, ker ju sili navada in nekaj hladne matematike materielnih koristi. Da bi si enkrat z resnico stopila pred oči in izvajala konsekvence, zato nimata ne dovolj poguma in tudi ne odkritosrčnosti. Da le svet ničesar ne vidi, kaj se v najinem zakonu godi! In tako živita dalje, žena doma, mož pri drugih ženskah, skrbno čuvajoč se, da ne bi prišlo kaj njegovih grehov pred svet in po cerkvi mu izročeno ženo. Tedaj pride svetovna vojna. V njenih strahotah se tudi Paulinu odprejo oči, da

vidi, iz kakšnega pekla laži in prevar je obstojalo njegovo dosedanje življenje in kako je on sam kriv, če mu najbližje bitje v teh lažeh in prevarah poginja. Zasovraži svoje dosedanje življenje. Tudi ono je njega izrinilo na stran. Edino bitje, na katerega se v tem času lahko opre, je njegova tisočkrat prevarana žena! A kako naj se Paulin z njo razume, dokler je med njima en sam spomin na mrtvo Ljubezen in sama laž! Iz te situacije privre iz njega izpoved, dolgo zatajevana resnica, ki more ali predručit do sedanje življenje, ali končati z obojestransko smrtjo. To zadnje poglavje, iz katerega podajemo najrazličnejše momente, je eno največjih in najbolj globokih v romanu. Mnogo jih bo stalo pred njim kakor pred ogledalom svojega življenja.)

V tistih dneh, ko me je nepričakovana slast tujih žena tirala do blaznosti, sem jim govoril o večni zvestobi, o nadčloveški domami, o božanski navdušenosti in svetih usodah, ki se morajo nad vsem združiti v eno. Govoril sem jim o bitjih, ki še čakajo od večnosti in ki so porojena drugo za drugo. Dasem prišel do cilja, sem jim vse to govoril, včasih skoro odkritosrčno. O, zavoljo tega se sedaj najbolj sramujem. Nagon je nagon in gospoduje kot naravna sila. Kar pa nagon oskrumja, to je laž.

V meni vstaja kletev proti temu slepemu časčenju, s katerim odevamo stvari mesa. Stvari mesa so močne in jaz sem bil njihova igrača, kakor so vsi ljudje, kakor je bilo od pamtiveka in povsod. — Ne, dva ljubeča se, ki se ljubita čutno (telesno), nista si dva prijatelja. Marveč dva sovražnika sta si, ki sta tesno prikovana drug k drugemu. Vem to! Vem to! Morda so kje popolne zveze ljubezni — popolnost bo vendar kje doma — toda mi ostali ljudje, mi navadni ljudje! Kaj je z nami? Jaz to vem! Samo z zasmehom premišljujejo čutno ljubeči se prave lastnosti ljubljenega bitja, mehko-kritato nežnost sanj in dražestno zvičajajočo se skrivnost, ki jo nosi vsak v sebi. Kadar se (telesno) ljubimo, bije in vrta in divja samo sebičnost proti sebičnosti. Ljubimca se združita k najglobočjemu, da se žrtvujeta za en sam blisk naslade. Ne bi pomišljali, zagrabiti nasladi z nasiljem, če bi zločin obljuboval uspeh. Vem to, zvedel sem to od vseh teh žensk, ki sem jih zaporedoma rabil in preziral, zvedel sem to celo po ženskah, ki niso bile mnogo vrednejše od mene.

Ta radovednost dela čutno ljubezen tako roparsko in nezvesto. Samo od nje tirani, iščemo istega ljubezenskega drhtenja v kakem drugem telesu, da se vedno znova spotaknemo in da iščemo. Samo zato postane življenje

in si izvolilo zaupnike po zakonu o zaščiti delavcev. Zaupniki so pa pustili glasovati tajno o delavnem času. Pri tem glasovanju je bil 1 glas za 10 urnik, 1 za 9 urnik (eden delavec, prijatelj 10 urnika, ni bil navzoč). Takoj nato je g. Mayer hotel od zaupnikov izsiliti podpis izjave za 10 urnik v svrhu predložitve inšpekciji dela. Zaupniki so to odklonili. Gospod Mayer kot »kunsten« mož je na nato pustil vlogo podpisati od onih treh delavcev, ki so proti 8-urniku glasovali, med njimi je Florijan Železnik, veleposestnik in gostilničar na Polulah. Ko je to dovoljenje poteklo, je pa g. Mayer sam pustil glasovati vidno (po aklamativu) za deset-urnik. Zavedni in hrabri zaupniki so proti temu nečuvnemu škandalu protestirali. Nato se je uvedel osemurnik. Nekaj dni pozneje so pa dobili trije delavci in dva zaupnika, skupaj torej pet, službeno odpoved brez navedbe vzroka. To se je zgodilo ob času, ko je ista tvrdka drugod iskala delavcev. Postopanje te družbe nam jasno kaže, da je začela operirati z izporom proti delavstvu. Proti taki družbi bo treba napovedati bojkot, o čemer bo razprava na shodu dne 17. junij v »Unionu«.

Ptuj.

p Državna realna gimnazija v Ptuj. Vzprejemni izpit za prvi razred bo v soboto 30. junija t. l. Vpisovanje se bo vršilo isti dan od 8.—9., nakar se začne pismeni izpit iz slovenščine in računstva, (od 9.—11.). Popoldne bo g. ustni izpiti. Priglasila za vzprejemni izpit se lahko izvrše tudi pred 30. junijem osebno pri ravnatelju ali pisмено po pošti. Predložiti je treba rojstni list in izpričevalo osnovne šole z redi iz verouka, slovenščine in računstva.

Polemika.

TRIJE KRALJI ELEKTRIKE.

(Cerkovnik, Dolžan in Bernard) so poslali v »Novo Dobo« »Poslano« na našo notico o podražitvi električnega toka (v 124. št. »N.«). Ovirgli niso ničesar, ampak nasprotno, priznavajo, da je naša notica bila resnična. To pribijamo! Vsakemu izmed te originalne trojice se je zagovor ponesrečil, ker se fakti z nobeno fineso in zavijanjem ne dajo ovreči. Cerkovnik pravi, da ni pijanec, ker ga je naročil na sestanku samo en štefan potem, ko je nekaj »firklčkov« že spustil po griu, in sicer ob protestu vseh navzočih sodrugov, kateri se niso strinjali s tem, da bi se pri sestavi spomenice za zvišanje mezd nosili štefani na mizo. A najbolj je protestiral navzoči obč. odbornik s. Leskošek. Opozoril je Cerkovnika, da nismo družba mesarjev ali živinskih prekupcev, katera po končanih kupčijah po svoji tradiciji navadi vedno s štefanom svoje zaključke dela. Mi proletarci, pa, ki vodimo mezno gibanje, se ne smemo posluževati takih likofskih navad, ker

mora biti naš boj resen in socialen. Sodr. L. je dejal: Kako naj vendar zagovarjam vaše zahteve pred občinskimi svetom in javnostjo ter pred organiziranim delavstvom, če pokažete svojo objestnost s štefanom na mizi, ob času, ko imamo mnogo delavcev, kateri nimajo po dovršenem, trudopolnem delu za večerjo niti zabeljenih žgancev? — Štefan vina za enega človeka ni priboljšek, ampak je razuzdana potrata in zapravljalost, ki jo je zmožen samo človek, kateri je popolnoma slep in gluha za socialno bedo, v kateri se družba, proletarijat nahaja. Koliko to škoduje notranjemu organizmu telesa, o tem naj zdravniki govorijo. O fizični zmožnosti posameznikov prihodnji dan po takih priboljških pa prepuščamo debato sodelavcem in obratnemu vodstvu elektrarne. Drugi sopedpisanec sam priznava, da je draginja taka, da ne more živeti s svojo družino in je moral vpreči tudi ženo, da opraviča delo kot gostilničarka. Ni pa povedal, kaj napravijo tisti delavci, ki ne uživajo demokratske milosti, da bi smele njihove žene točiti vino v »Sokolskih« domovih, ko moške še manj zaslužijo pri delu kakor g. Dolžan kot skladiščnik, kateri je izven nevarnosti, ki jo navaja v pamfletu trojice. Čudni nazori so to, da g. Dolžan šele sedaj ve, da je draginja, ko je njegova individualna vloga radi skupnega nastopa za reguliranje plač propadla in je solidaren samo še v »Novi Dobi« z dvema drugima. Mi vemo, da je bil vedno dober pristaš JDS, katera je imela ministra za socialno politiko v vladi in ki je pri zamenjavi 4 krome za 1 dinar sodelovala ter povzročila neznošno draginjto, to se pravi: bil je vedno proti delavcem. Poleg vsega tega pa še grdo laže, ko pravi, da ga je tudi pisec članka že posetil v gostilni in si ga privoščil kak kozarec. Članek je že dalje časa abstinent kakor pa gospa Dolžanova gostilničarka, iz česar sledi, da si ni privoščil niti kapljice alkoholnih pijač. Tudi v kino ne hodi in kvartopirec ni, ker ima drugega za družbo bolj koristnega dela dovolj. Tretjemu podpisaneemu se moramo čuditi, kako je on kot nekdanji razredno zavedni delavec zašel v tako družbo, kakor sta ravnokar omenjena, da se postavlja v »Poslanem«, v eno vrsto z indiferentnim in z demokratom in se njegovo ime sedaj zrcali v buržujskem listu na pamfletu, napisanem proti zaupnikom in proti onemu, ki mu je vedno zagovarjal zahteve pred občinskimi svetom. In čuditi se moramo, da je takrat molčal, ko je »Nova Doba« napadala s. Leskoška, ker se je energično postavil na stališče, da se delavcem v obč. podjetjih morajo plače regulirati. Oglasil se je šele sedaj, da brani kritikarje in razdirače delavskega gibanja, kateremu se je vsakokrat sam pridružil, kadar je iskal zboljšanje svojega gmotnega položaja, ko so se razni gospodje »Nove Dobe« in njihovi pristaši norce brili iz spomenic s tem, da niso hoteli povišanja priznati, dokler ni prišla delavska or-

ganizacija, katera je izbojevala zakonito priznanje zaupnikov, plačan dopust itd. In tako je tudi on dosegel 170 Din poviška na uro, t. j. 81:60 D na 48 ur ali na teden, na mesec pa 340 Din brez nadur, ki se morajo 50% višje plačati. Te ugodnosti delavci, ki so pri demokratih zaposleni, ne uživajo. Če se je ta pridružil sedaj individualistom, kateri pljujejo na delavsko organizacijo, je dobro pokazal svoj karakter in še vedno ob pravem času! Sodbo pa si naj vsak napravi po svoje.

Iz strok. gibanja.

g »Pred važnimi dogodki v strok. gibanju«. Pod tem naslovom je priobčil »Naprejek« dne 9. tm. važno razpravo oblastnega medstrokovnega odbora Glavnega radniškega saveza z dne 5. junija t. l. v Zagrebu. Z oziranjem na to razpravo je okrožna strokovna komisija v Celju na svoji seji 11. tm. sklenila, prirediti skupni veliki shod vseh razrednih strokovnih organizacij, ki se bo vršil v nedeljo, dne 17. junija ob 8. zjutraj v hotelu »Union«, ob slabem vremenu pa v gostilni »Zeleni travnik«. Vsa, kdor se ne strinja z današnjo draginjto in socialno reakcijo in kdor je za zedinjenje razredno zavednega proletariata ter za obrambo radi kapitalističnega nasilja, naj se shoda udeleži!

g Trbovlje. V nedeljo 3. junija je »Unija slov. rudarjev« sklicala v Trbovljah in v Hrastniku javne rudarske shode o vložitvi novih zahtev Trboveljski premogovni družbi, formuliranih s strani »Unije slov. rudarjev«. Devet mesecev je že preteklo, ne da bi rudarji dobili kakšno izdatno povišanje plač, čeravno so cene življenjskih potrebščin ogromno narastle. Neodvisneži so kar zaspali v objemu Trboveljske družbe, a Unija jih je zbudila iz spanja. Že eno leto in pol vodijo ti dični kapitalistični hlapci, pardon, delavski zastopniki obravnave za delavske plače, tako da so nas spravili popolnoma na rob propada. Da bo pa vsak lahko videl, da so v resnici kapitalistični hlapci, pa ne delavski zastopniki, hočemo podati malo sliko njih delovanja. Ko so se v nedeljo 3. t. m. vršili omenjeni shodi, na katerih je delavstvo sklenilo vložitev zahtev, so se zastopniki »neodvisnih« tudi s tem strinjali. Pripomnili so samo, da bi oni radi še nekaj malenkosti k zahtevam dodali. Rekli smo jim, da lahko ter je bilo sklenjeno, da se bo vršila v ponedeljek 4. t. m. skupna seja v svrhu dopolnitve zahtev, katere bi se po sklepu shoda morale vložiti v torek 5. t. m. A kaj so storili! Namesto predlogov so nam poslali pismo, ki ga dobesedno objavljamo:

Št. 413/23. Na seji Zveze rudarskih delavcev dne 3. 6. 1923 se je sklenilo, da se z oziranjem na vedno naraščajočo draginjto in nezadostne mezde rudarskega delavstva vložijo Trbov. prem. družbi 23. 6. nove zahteve, katere je treba do 20. t. m. končno formulirati.

svoje naklonjenosti, vsa tvoja premissljevavanja, vsa tvoja nežnost morejo biti tudi v meni. Umevam, da so upravičene. Četudi bi se ničesar podobnega ne gibalo v meni. Prostost človeka, da sme čutiti in delati, kar hoče, spada k njegovim silam. — Dal bi življenje zate. Opuščam ti v naprej vse, kar bi mogla storiti za svojo srečo. — Nekoč sem te ljubil zavoljo sebe, danes te ljubim zavoljo tebe.«

Nekoč sva čutila pred ničem živalsko grozo čutno ljubečih. Danes nama je kakor najpreprostejša in najkrasnejša zagotovitev najine ljubezni, da bi ne hotela še umreti, ker bi ne hotela drug drugega zapustiti.

In vez čutne ljubezni — midva se ne bojiva več misliti nanjo in o nji govoriti. Midva priznava drug drugemu, da sva bila tako združena, da sva se poznala do najnotranjšega in najzunanjšega, da sta se najini telesi zakopali drugo v drugo. Ta spomin, ki ga imava, to zopetno telesno dočutenje, ki se ga dotikava, postaja zopet važno in pomembno. Naklonjenost, ki olupšuje dve bitji najine vrste, je sestavljena iz vsega, kar sta nekoč posedovala, iz vsega, kar še vedno posedujeta.

O tem sklepu Vas obveščamo in ker smo mnenja, da je treba za izboljšanje današnjih neznošnih razmer enotno nastopati, Vas prosimo, da se udeležite s formuliranimi zahtevami skupnega sestanka dne 20. 6. t. l. ob 4. popoldne pri Pravdiču, katerega se udeležijo vse druge strokovne rudarske organizacije, ki so tem potom povabljeni, da tam sporazumno in končnojavno sestavimo naše zahteve. Ker še nismo dosegli organizacijske enotnosti, kakor želimo, upamo, da ne boste odbijali vsaj skupnega nastopa v mezdnem gibanju. S sadr. pozdravom! Za tajnika: Jože Princ l. r. Trbovlje, dne 3. 6. 23.

Iz tega pisma je jasno razvidno, kdo je kriv, da morajo rudarji še naprej stradati in kdo zavlačuje upravičene delavske zahteve. Tudi je jasno razvidno, da se še dosledno drže moskovskega programa (čim slabše, tem boljše), da bo imel kapitalist čim večji dobiček, delavstvo pa čim večjo lakoto. Na temelju tega pisma ni Unija vložila zahtev, čeravno je bilo to na shodih sklenjeno, marveč je sklicala nov shod za petek dne 8. t. m., da rudarjem pojasni zahtevno delo »neodvisnežev«, kateri eno govore, drugo mislijo in tretje delajo, in zakaj se ni sklep nedeljskega shoda izvršil. Neodvisneži so se izgovarjali, da še niso pripravljeni, čeravno so v nedeljo govorili, da so, ter da morajo biti tudi klerikalci zraven, ker so tudi lačni. Gotovo, če pa še ni avtonomije, da bi jo grizli! Gotovo so dobili »revolucionarji« od Ljubljancanov direktive, ker če so v ljubljanskem občinskem svetu v bratskem objemu, menijo, da morajo biti tudi v Trbovljah. Bodo dobili od klerikalcev pošteno plačilo v obliki Zaloške ceste, kakor so ga že dobili! Za to pa seveda mi nismo, ker ne maramo takšnih nagrad, da bi tekla nedolžna proletarska kri. Zaradi tega tudi vsako sodelovanje z rablji odklanjamo. In tudi zato, ker stojimo na stališču razrednega, ne pa verskega boja. Gospodom so se zahteve zdele premahne. Pa naša navada ni taka, kakor pri njih: če zahtevajo, 100% jih dobe 7% — in ne pomislijo, da se s tem pri javnosti samo smešijo. Mi stojimo na stališču, da to, kar zahtevamo, hočemo tudi izbojevati, ne pa da licitiramo po načinu: Kdo da več? — Povzdigovali so gospodje tudi svojo org. in klerikalno. češ, da so edino oni upravičeni postaviti zahteve, ker je po njihovem mnenju naša Unija najslabjša. Kar se tega tiče, jim rade volje prepuščamo to slavo, da jo obrnejo zase in naj si jo potom mezdnege boja skupno s klerikalci, mogoče tudi z radikalcami ali narodnjaki pridobe. Mi vam bomo pri tem še pomagali, kakor smo še zmerom, kadar je šlo za kruh, vendar pa slavo speve odklanjamo. Pogodba, ki je bila sklenjena 27. avgusta 1922., ki so jo po vseh revirjih tako slavnostno opevali, češ, da 8. točka že živi in draginja rudarjev nič več ne skrbi, vsebuje točko 4., ki pravi, da se po poteku vsakih 2 računskih period po 4 tedne regulirajo

In ji rečem: »Vidiš, resnica je lepša nego sanje.«

Samo preprosta resnica nama je prišla na pomoč. Samo resnica nama je povrnila življenje. Nežnost je najvišja izmed človeških občutkov, ker je združena s spoštovanjem, z ostrovidnostjo in poduševljajočo lučjo. Razumeti, postati enakovreden resnici, na tem leži vse. In ljubiti ni drugega nego spoznati in razumeti. Nežnost, ki bi jo imenoval tudi ponižno udanost, obvladuje vse, ker je tako jasnogleda. Zato ni nobenega razločka med obema. To čustvo ne pozna mej, kakor da bi bilo norost in modrost obenem. To občutje je edina človeška stvar, ki ne more zapasti nepopolnosti. Vsako zgibanje, pa naj bi še tako visoko zvihralo, se da rahlo položiti v naročaj ponižne udanosti.

Življenje razumeti in ljubiti ga v enem bitju do dna, to je mojstrsko delo človeškega bitja. Samo enemu edinemu bitju more pripadati toliko udanosti. Samo enega edinega soseda moreš srečati tu doli.

Živeti, to se pravi: biti srečen v svojem življenju. Koristnost življenja — kaj je to? Cvet življenja nima mistične oblike, o kateri zaman sanjamo, dokler nas ohromeva mladost. Cvet življenja izgleda marveč bolj podoben krivičnosti, trpljenju. grozi in

ljubečih se pekio razočaranj, zaničevanja in maščevalnosti. Zato so zaljubljeni izročeni upanju, ki se nikoli ne uresniči, in kesu, ki se nikoli ne poplača. Zaljubljenca, ki vzdržita trdovratno drug pri drugem, se mučita. Začetkoma se je imenovala beseda za njuno skupno smrt: ločitev. Sedaj se beseda imenuje: skupnost. Resnično osamljen ni ljubimec, ki se sam porača. Ljubimci, ki ostanejo za vsako ceno skupaj, so veliko temeljiteje ločeni drug od drugega.

S kakšno pravico smemo trditi: »Telesna ljubezen in srčna ljubezen in duševna ljubezen — eno in nerazdružljivo je vse to, in vse objame ista zmaga ali isti poraz?« S kakšno pravico smemo trditi, da je vsa ljubezen samo ena ljubezen? To ni res! Pesniki in ljubimci, ki so enako nevedni in enako zaslepljeni, ogrejejo ljubezen z neko veličino in neko globočino, ki sploh ne spada k njeni naravi. Srce je močno in lepo, toda je noro in lažljivo. Če govore od ljubezni omamljeni, potem rečejo: »Vzvišeno je biti nor!« Ne, ni nobenega odstranka od resničnega ideala. Zmota je vselej pomazana, pa naj ji damo katerokoli ime.

Marija vprašuje (nje obraz je obraz izgubljena): »Pa kaj ostane potem, če je ta ljubezen samo zmota?«

— — Objamem s pogledom iskrico vzvišenosti, ki počiva v njenem obrazu, in premissljujem, da sem tej ženski neskončno naklonjen. Bilo bi krivično reči, da je manj važna zame, ker me poželjenje ne žene več k nji kakor nekdanj. Ali me vodi sedaj navada k nji? Ne, ne samo to. Med nama gospoduje morda tudi navada, ki povsod upotrebljava svojo lahkotno nasilje. Toda naju veže nekaj močnejšega. Jaz ji torej odgovarjam: »Ti mi vendar ostaneš!« Ona odvrne: »Jaz — jaz sem vendar nič!«

»Da, ti si vse, ti si vse zame! — Ti si vse zame, ker ti si ti, in jaz te ljubim vsa!«

In oba misliva to misel, kakor da čuje tudi ona moja živo besedo: »Ti si živeče bitje, ti si človeška duša. Ti si neskončnost, ki more biti človek, ti si vse, kar me veže s teboj. Kar si ti trpela in tožba, ki si jo pravkar izlila nad razbito mladostjo in izdihnjene božanji, vse te stvari me vežejo globoko s teboj. Kar sem jaz, to si ti, kar si ti, sem jaz, in zato ti smem končno izpovedati in reči: Jaz te ljubim!

Ljubim te, ti si bitje moje resnice in ti si resnica mojega bitja, ti resnično si dopolnilo mojega življenja. Treba je nama odvrniti se samo od nič, da bova skovana v eno. Vse svoje misli, vse

France Kremen.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

A zdaj je pogažen mornarski zakonik, in Hun, ki ga je pogazil, se je s tem postavil izven človeštva. V duši mornarjev se je porodilo nepopisno sovraštvo posebne vrste proti Nemcem: lovili in ubijali so jih kakor človek lovi in pobija gade in klopotiče. Mornarska unija, h kateri je spadal Toms, se je zavezala, da njeni člani ne bodo delali — ne samo ob času vojne, marveč še dolgo let potem — na nemški ladji, ne na ladji, na kateri bo en sam Nemec, niti na ladji, ki bo plula v nemško pristanišče ali ki bo nosila nemško blago. Mornarska organizacija je prepovedala morskotovno socialističnim delegatom, ki so bili namenjeni na konferenco z nemškimi socialisti; prepredila je odhod delavskih voditeljev iz Anglije, kadarkoli je sumila, da voditelji premalo sovražijo Nemčijo.

Ko je France izvedel vse to, se je vnela vroča razprava, ki je trajala pozno v noč. France je pobijal mornarjevo stališče; kmalu se je zbrala okrog njiju večja skupina mornarjev in vojakov, ki so neusmiljeno zafrkavali malega socialista. Konec je bil, da je nekdo zatožil Kremena poveljujočemu častniku njegovega oddelka, ki ga je velel takoj poklicati predse in mu naredil ostro pridigo, češ, da France ni tukaj, da bi izravnal mirovne

minimalne plače delavcev, a vendar so neodvisneži kar 3 periode prespali ter se šele 6. februarja 1923. prebudili z velikim mačkom. Regulacijo so izvedli za Trb. družbo, delavci smo pa dobili pesek v oči. Omenjena regulacija je prinesla delavstvu dnevnega poviška na plači, reci in beži: 1 Din 75 p, družba je pa premog podražila z izgovorom, da so se plače povišale povprečno pri vagonu za 133'40 Din. Če vzamemo samo rudnik Trbovlje, kjer se dnevno producira 300 vagonov, znaša povišek dnevno 39.020 Din. Če pa vzamemo 5000 delavcev, katerim se je vsakemu plača povišala dnevno za 1 Din 75 pa., izplača torej družbo dnevno za povišek 8750 Din, nji pa ostane dnevno čisti prebitok 31.270 Din. Tako znajo neodvisneži delavstvo zastopati: družbi nad 30.000, delavcem pa 8750. Dokler bo delavstvo takšnim provokaterjem in plačanim agentov verjelo, bo še dolgo čakalo, da se mu bo boljše godilo. Naj le hodi za onimi, ki imajo polna usta obljub, pa nobenih dejanj, kar se je dosedaj še zmerom pokazalo!

g Trbovlje. Podružnica Unije slov. rudarjev v Trbovljah vabi vse svoje člane na člansko zborovanje, ki se bo vršilo v nedeljo 17. junija ob 4. v prostorih Del. doma. Ker je dnevni red važen, je polnoštevilna udeležba dolžnost. Nečlani nimajo vstopa. — Odbor.

NERAZUMLJIVE MANIPULACIJE PRI BOLNIŠKI BLAGAJNI V LJUBLJANI.

V delavskih institucijah se vrši škandal za škandalom. Eden največjih škandalov je ta, da si je gospoda okrog bolniške blagajne prav po pekiensko zamislila načrt trpinčenja svojih članov za časa bolezni. Uvedla je sistem izplačevanja boleznine na način, da bi človek s čakanjem na denar lahko umrl in bi si za časa bolezni, ko je najnujnejše potreben denarja, ne mogel kupiti niti najpotrebnejšega dodatka k zdravilom ali potrebnega okrepljenja itd. Izplačilo bolezninskih podpor se izplača potom čekovnega urada na ta način, da dobiš svoj znesek za vsakih osem

kričnemu slepilu. Srce ni ustvarjeno zavoljo kake breztelesne sreče. Tudi resničnost stvari se ne udaja takim krinkam. Srce bije za silovit polet in ne za mirovanje. To je resnobni vzrok za vso resnico.

Dejala je: »Ker sem živela samo preteklemu in kesu, sem otrpnila kakor v kamen. Ti si mi dal življenje nazaj. Zopet si me spremenil v ženo.«

In dalje: »V cerkev sem se obrnila. V Boga verujemo samo, če ga potrebujemo. Če ti vsega manjka, se kmalu naučiš verovati v Boga. Toda sedaj ne bom več tako delala!«

Samo službniki malikovanja in slabotni potrebujejo božje prevare v zdravilo. Drugi ljudje hočejo samo videti in oznanjati.

Da, je neko božanstvo; kdor hoče postati gospodar svojega neizmerne notranjega življenja, kdor noče izpustiti del, ki mu gre od življenja celokupnosti, naj se nikdar ne odvrne od tega božanstva. Njegovo ime pa je: resnica!

dni nazaj šele drug teden potom čeka nakazan na dom in če delaš ob času, ko pride pismonoša, tedaj moraš pustiti delo in iti na pošto po denar, ker ga drugače radi strogih odredb glede sprejemanja denarja na ček sploh ne dobiš. Denar, odnosno čekovna nakaznica pride šele v sredi ali proti koncu drugega bolezninskega tedna, po denar pa moraš iti osebno na pošto, ker drugemu se ne izplača. Pri nas so se zgodili slučajji, da se je denar nakazal šole v tretjem tednu bolezni za nazaj in tedaj ima človek ogromno opravka, predno ga dobi izplačanega. Dosedaj je bila navada, da je bolnik dobil redno ob sobotah pri blagajni izplačane podpore in sedaj je to prenehalo, ker je morebiti gospoda okrog bolniške blagajne hotelu biti malo bolj komoda s svojim dolom, ne glede na to, ali bo njih načrt imel za stvar kaj modernjšega, socialnejšega in boljšega. Sedanji način izplačevanja je skrajno neokusen, brezobziren do članstva, ki je prisiljeno plačevati tej instituciji prispevke in ta institucija se ne briga, da bi realno in pravično izvrševala svoje dolžnosti do svojih članov.

Celokupno delavstvo pivovarne »Union« v Ljubljani izraža svoje ogorčenje nad metodami sedanjega izplačevanja in je mnenja, če obstojajo zakonska določila, da mora delavstvo plačevati prispevke, da ni pravično, da je celo nezakonito na tak grob in neokuse način izkoriščati in izrabljati zavarovance.

Če bolniška blagajna ozir. njeni voditelji, ki se igrajo z delavčevim usodo, njegovim življenjem, kmalu ne prenehajo z izzivanjem, bo prizadeto delavstvo, ne glede na zakonska določila, kratkoma odreklo plačevanje prispevkov. Kdo naj nas kaj prisili, če dobimo mesto zasluzenega je klofute? Ni takega zakona, ne voditeljev in nikogar na svetu, da bi nas v to mogel prisiliti.

Glede uprave bolniške blagajne oz. odločevalcev v isti pa povemo tudi svoje mnenje. Delavski zastopniki, kakor izgleda, niso povsem na svojem mestu, ali pa so kratkovidni, če sploh dopuščajo priti do sklepa, ki v slučaju izvajanja more škodovati zavarovancem. Zavarovani so samo delavci in ne kapitalisti v bolniški blagajni, radi česar je čudno, da je uradovanje bolniške blagajne odvisno samo od volje kapitalistov in njihovih zastopnikov. V odboru sedi ves kartel Zveze industrijev pod vodstvom njenega tajnika dr. Goljice in inž. Šukleta z njegovimi pomagači. To so: Kaučič, gostilničar in načelnik gostilničarske zadrage, delavstvu dobro znani brivski mojster Franketi, tesarski mojster Ravnikar, Bizjak iz Celja, Kraus iz Maribora in drugi. Tej gospodi gre, kakor izgleda, proletarski zastopnik Kocmur na roke, ker gotovo je, da ima on nit urada v svojih rokah in od njega so odvisni vsi predlogi, ki jih kot ravnatelj in referent mora predlagati, seveda tudi zagovarjati, predsednik pa izsiljuje njih sprejetje. Pri takih mahinacijah pa gotovo igrata veliko, seveda klavno vlogo, g. Majcen in g. Urbančič.

Zvedeli smo, da se bo vršila 20. tm. v Ljubljani seja za slovensko okrožje, Javno opozarjamo vse zastopnike bolniške blagajne, ki bodo pri tej seji navzoči, da vzamejo našo javno pri- tožbo v pretres in naj dobro preudarijo.

TISKOVINE

za urade, trgovino, denarne zavode, društva itd. Knjige, časopise, reklame, cenike ter sploh vsa. v tiskarsko stroko spadajoča dela, izvršuje točno in lično

ZVEZNA

TISKARNA

V CELJU

STROSSMAYER. ULICA ŠT. 1. TELEFON ŠT. 65

pogoje, temveč da dela in drži jezik za zobmi. France, čuteč se v šapah in krempeljnih militarizma, je odgovoril: »Da, gospod, in se oddaljil. Zaril se je v svoje ležišče z gnevom v srcu in z željo, da pride podmornica in potopi transport z vsemi, kar jih je, izvzemši dveh socialistov in ene »strigalice«.

* * *

Bilo je jutro dneva, ko so imeli dospeti v pristanišče. Vsi so imeli rešilne pasove na sebi in vsakdo je stal na svojem mestu. Naenkrat je nekdo zavpil, zakričali so drugi in vse je drlo na eno stran ladje. France je zdirjal za njimi k ograji in opazil belo progo, ki se je naglo pomikala kot urna riba naravnost proti ladji.

»Torped!« je bil krik in moške so obstali kakor pribiti k podu. Daleč proč, kjer se je pojavila bela steza, je bilo natančno videti periskop podmornice, premikajoče se počasi. V drugem hipu so počili strelji in visoko je pljusnila voda na mestu, kjer je molel periskop; istočasno so planili »morski psi«, streljaje in pripravljeni s podvodnimi bombami. Vse to pa je France videl v enem samem trenutku, kajti v drugem momentu je že zagrmelo, kakor da se odpira pekel pred njim, mali strojnik je bil vržen ob tla, napol omamljen in mimo njega je zletel velik kos krovne ograje ter tresčil v kabine za njim.

Tedaj je začel nekdo peti patriotično pesem.

(Dalje prih.)

kako da jo bodo rešili, ker bo združeno delavstvo v pivovarni »Union«, kakor rečeno, konsekvntno in bo vsak bodoči napad odbilo. Naše delavstvo dela za življenje in smatra, da mora biti njegova življenska zavarovalnica resnična delavska socialna zavarovalnica, ne pa institucija ubijanja bolnih ljudi, odnosno članov, še manj pa kakšno zbirališče raznih doktorjev, kapitalistov in drugih, ki nimajo z delavčevimi prispevki prav nič opravka, ker takih ne maramo rediti z našimi prispevki.

Glede ordinacij v nujnih slučajih za časa uradnih ur, bi gospoda tudi lahko imela malo več socialnega čuta do ponesrečencev, kakor ga ima. Dne 8. t. m. je nekemu delavcu prijel stroj 4 prste na roki, da je močno krvavel ter bil potreben takojšnje pomoči, vendar pa je zdravnik pokimal, naj malo počaka, dokler obveže paciente, ki prihajajo redno že od prej v ordinacijo. Kaj bi potem bilo, če bi nastalo zastrupljenje krvi? Kdo bi nosil za to odgovornost? Pacient ni zdravnik in zdravnik se ga lahko otrese in če treba, tudi lahko dokaže, da on ni kriv. Delavstvo je med drugim splošno nezadovoljno pri preiskovanju bolezni, ker vsakega ne preiščejo, kakor bi ga morali. Torej površnost diagnostike naj odpade in nikar se ne jezite, čeravno smo delavci, imamo izkustva in drugih stvari: o čemer danes še ne govorimo, da lahko dokažemo, da smo tudi v vprašanih preiskovanju pacientov in ugotavljanja diagnostike (čeravno ne zdravniki in medicinci) dobro poučeni. Glede medikamentov naj velja isto, ker zavarovane naj dobi od svoje institucije vse, kar mu pripada. Če pogledamo drugod razmerje diagnostikov in medicincev do pacientov, pridemo do zaključka, da se v marsičem razločuje od onega v bolniški blagajni, čeravno gre za eno ter isto bolezen. Če ni volje, tedaj naj se delavstvu sporoči in bo to iskalo zdravniške pomoči in zdravila pri onih, ki so voljni, čeprav za drag denar, svojemu poklicu ustreči.

Prisiljeni smo bili na ta korak in se že sedaj odločno zavarujemo pred vsakimi morebitnimi šikanami ali čem drugim z željo, da naše opravičene kritike gospoda pri bolniški blagajni vidira in razmere prilagodi dejanskim potrebam. Delavstvo ga naj iz lastnih izkušenj v celi Sloveniji tudi javno pove svoje mišljenje in kritiko. Saj je kritika prosta, če je opravičena!

Delavstvo pivovarne »Union« v Ljubljani.

Gospodarstvo.

— V Novem Sadu pripravljajo prvo veliko izložbo industrijskega blaga. Odprta bo od 11. — 26. avgusta t. l. Zanimanje za to izložbo je veliko in razumljivo. Vojvodina je ena naših najrazvitejših dežel v gospodarskem pogledu. Mnoga industrijska podjetja so dosegla skoro višek. Ta izložba bo nudila Vojvodini možnost, pokazati svojo industrijo in opozoriti na njo vse gospodarske kroge naše države. Mnogo prijavitelcev je že iz Zagreba, Splita, Osijeka, Ljubljane in dr. krajev, upati je pa, da se odzovejo tudi drugi industrijski kraji. Prijave za izložbo sprejema Izvršni odbor za prir. izložbe, Novi Sad, Futoška ulica 65, tel. 4—60.

Izdajatelj: Zvonimir Bernog (v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ).
Odgovorni urednik: Franjo Koren.
Tisk Zvezne tiskarne v Celju.

➡ Pripravljajte se na vsedelavski zlet v Mariboru! ➡

Pridobivajte »Napreju« naročnikov!

Pot mimo globokega brezdnja je nevarna, vendar se je ne ustraši pogumen popotnik. — Proletarec, bodi ta tvoj vzor!

Največje transpormo podjetje sveta

Evropa

Canada

Amerika

Samo 4 dni na odprtem morju. Najhitrejša in najboljša zveza preko Hamburga, Antwerpna in Cherbourga z glasovitimi »Empress« parobrodi na dvojne vijake. Odhod vsako nedeljo. Dalnje informacije glede vozni cen, odhoda, potniškega vizuma, prtljage, predpisa useljevanja v Kanado in Zedinjene države daje agencija

Kanadian Pacific, — Zagreb, — Petrijnska ulica 40.
Josip Zidar, Ljubljana, Wilsonova (Dunajska) c. 31.